

TELEKOMÜNİKASYON ALANINDA YENİDEN KAMULAŞTIRMA ZORUNLUDUR

Tayfun İşbilen

EMO İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Yazman Üyesi

Telekomünikasyon hizmetlerinin “kamu hizmeti” olarak tanımlanması, iletişim altyapısının aynı teknik standartlara ihtiyaç duyması ve kurulmasının yüksek maliyetler gerektirmesi nedenleriyle bu hizmetin tek bir işletmeci tarafından en verimli ve ucuz bir şekilde verilebilmesinden kaynaklanmaktadır. Mülkiyet hakları -özel ya da devlet- nerede olursa olsun bu zorunlu doğal tekel durumunda, toplumsal yararın korunabilmesi için bağımsız ve katılımcı kurullara gereksinim duyulmaktadır.

Bilgi ve iletişim ağı aynı zamanda bir ulusal bütünleşme ve güvenlik sorunu olarak kabul edildiğinden, telekomünikasyon ağının ulusal düzeyde coğrafi olarak yayılmasında da yönetsel nedenlerle devlet, askeri nedenlerle ise ordu en önemli aktörler olmuştur. Bu aynı zamanda da, İkinci Dünya Savaşı sonrasında, ekonomik alanda egemen olan Keynesyen sanayileşme stratejileri, ithal ikameci model ve merkezi planlama yaklaşımı ile uyum içerisindedir. Bu yaklaşımla aynı dönemde şekillenen yaygınlaştırma politikaları ele alındığında, olabilecek en düşük fiyatla ya da tamamen ücretsiz olarak, ülkenin tamamının ilgili hizmete erişiminin sağlanmasının hedefleyen kamu Hizmeti yaklaşımının hem gelişmiş hem de gelişmekte olan

ülkelerde uygulandığı görülmektedir. 1970'lerden itibaren telefon ve yeni iletişim teknolojilerinin yaygınlığının, okur-yazarlık oranı, kentleşme ve ekonomik göstergelerle birlikte, gelişmenin temel ölçütleri arasında yer almasına neden olmuştur.

Telekomünikasyonun bir kamu hizmeti olarak, ulusal güvenlik, ulusal bütünleşme ve kalkınma çerçevesinde ele alınışı, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kısıtlı kamu kaynaklarının telekomünikasyon yatırımlarına aktarılmasına ve tüm ülkelerde toplumsal gerekçeler ile ulusal düzeyde her birey tarafından karşılanabilir fiyatlarla sunulan bir hizmet olarak düzenlenmesine neden olmuştur. Kamu hizmeti ilkesi ile oluşturulan politikaların sonucu hiçbir zaman her eve bir telefon olmamış ve evrensellik, ödemeye gücü yeten herkese telefon düzeyinde kalmış olsa da, telefon hizmetinin yayılması sürecinde toplumun uzun dönemli tüketim alışkanlıklarını kaydırmak, toplumun daha geniş kesimlerini müşteri kılmak yoluyla, telekomünikasyon ağının genişlemesi ve değer kazanmasının önemli dinamiklerinden birisi olduğu vurgulanmalıdır.

Ödenebilirlik, Erişilebilirlik ve Servis Kalitesi

1990'larda evrensel hizmetin, ekonomik perspektifin verimlilik tanımı ile paralellik arzeden ödenebilirlik, erişilebilirlik ve servis kalitesi olmak üzere üç öncül temelinde yeniden oluşturulması nedeniyle, Telekomünikasyon ağını genişleten ve değer kazandıran, kamu hizmeti ilkesi değersizleştirilmiştir. Bu değersizleştirme sürecinde, devlet telekomünikasyon ağı üzerindeki mülkiyet hakkından vazgeçmiş, aynı zamanda bu ağ üzerinde biriken toplumsal değeri özel sermayeye devretmiştir. Ancak sürecin başında itibaren telekomünikasyon alanında değişmeden kalan şey, bu alanının düzenlenmesi gereğidir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri, 21. yüzyılda iktisadi süreçlerin pek çok sektörü için itici güç haline gelmiştir. Özellikle Nesnelerin İnterneti ya da Endüstri 4.0 olarak kamuoyunda tartışılan süreç, ekonominin gelişim yönünü belirleyici bir etkiye sahiptir. Ülkemizin bu sürecin dışında kalmaması için bilgi ve iletişim teknolojileri alanında, istihdam boyutunu gözetecek kapsamlı bir içerikle, stratejik planlamalara ihtiyaç bulunmaktadır. Telekomünikasyon altyapısındaki yapısal sorunlarla birlikte, bu alanda yaşanan özelleştirmelerin yol açtığı negatif gelişmeler, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ağır dışa bağımlılık, bu teknolojilere erişim ve kullanım noktalarında yaşanan hegemonik kısıtlamalar, ülkemizde mühendislik faaliyetleri açısından da büyük açmazlar yaratmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki politikaların, hem makro ekonomiyi şekillendirmesi hem de toplumsal ve bireysel gelişmeyi yakından etkilemesi nedeniyle, toplumsal yarar gözetilerek yönetilmesi gerektiği, yıllardır Odalarımız ve meslektaşlarımız tarafından ifade edilmektedir. Bu taleplere karşın, kamu hizmetleri kapsamındaki bu alanın yönetimi, küresel neoliberal politikaların devamı olarak, birçok ülkede olduğu gibi bizim ülkemizde de serbestleşme ve özelleştirme politikaları kapsamında bütünüyle şirketlerin inisiyatifine terk edilmek istenmektedir. Ancak Telekom alanında en son yaşanan gelişmeler, Türk Telekom'un büyük ortağı Saudi Oger şirketinde yaşanan krizin gündeme getirdiği tartışmalar, özelleştirme politikaları konusunda birçok soru ve sorunu bir kere daha gözler önüne sermektedir.

Düzenleme Kurulları Çözüm mü?

Bu alanda yürütülen hizmetler büyük ölçüde özel sektöre ihale edilmeye çalışılsa da bilgi ve iletişime erişim hakkının temelde ulusal ölçekli bir hizmet

TÜRK TELEKOM'U KURTARMA OPERASYONU: VERGİ MUAFİYETİ VE FATİH PROJESİ

TBMM'ye sunulan 130 maddelik torba yasa tasarısıyla, borç batağındaki Türk Telekom'u bazı vergi ve ücretlerden muaf tutacak düzenlemeler içermesinin yanında Fatih Projesi ile şirkete mali kolaylıklar sağlanıyor.

Saudi Oger, Türk birimi OTAŞ'ın Türk Telekom'da (TT) sahip olduğu yüzde 55 hissenin satın alınmasında kullanılan kredinin üçüncü taksitini de ödeyemedi. Yüzde 55 hissenin satışı için görüşülen Saudi Telecom Company ise Hazine'den ödeme için kasım 2017'ye kadar ek süre istedi. Ancak Meclis'e sunulan 130 maddelik torba kanun tasarısının, borç içindeki Türk Telekom'u bazı vergi ve ücretlerden muaf tutacak düzenlemeler içerdiği ortaya çıktı. Fatih Projesi yoluyla Türk Telekom'a sağlanacak mali kolaylıklar şirketi kurtarma operasyonu olarak yorumlandı. 2010'da başlayan ancak duraklayarak devam eden Fatih Projesi'nin en büyük teknolojik altyapı sağlayıcısı olarak Türk Telekom yer alıyor. Tasarıda "Bilgisayar, tablet bilgisayar ile etkileşimli tahtaların bandrol ücretinden ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yapılan kesintilerden muaf tutulması sağlanmaktadır" deniyor.

Ayrıca, öğrenci ve öğretmenlere dağıtılacak olan tabletlerin internet erişimini sağlayacak olan mobil telefon aboneliği tesisinin, ilk aboneliklerde alınmakta olan 47 TL'lik Özel İletişim Vergisi'nden de (ÖİV) muaf tutulması sağlanıyor. CHP İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, tasarıda hizmet sağlayıcısının Türk Telekom olduğu Fatih Projesi kapsamında getirilen mali kolaylıklara dikkat çekerek, Hariri Ailesi'ne ait Türk Telekom'u kurtarma yükünün vatandaşa çıkarılmak istendiğini öne sürdü.

Erdoğan, Fatih Projesi kılıfı ile okullara internet bağlamak, tablet bilgisayarlara ağ bağlamak gibi aslında Telekom'un yapması gereken yatırımların Milli Eğitim Bakanlığı'na yaptırılmak istendiğini ifade ederek, "Fatih Projesi'nin üzerinden çeşitli avantajlar sağlanıyor. Türk Telekom'un maliyetleri azaltılıyor. Devlet üzerinden müşteri sağlama operasyonu ile Fatih Projesi üzerinden bütün öğrenciler şirkete müşteri yapılmak isteniyor" diye konuştu. Tasarıda Fatih Projesi kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı'na yapılan mal teslimleri ile hizmet ifalarının KDV'den, temin edilen monitör ve etkileşimli tahtalar gibi malların da ÖİV'den muaf tutulmasının sağlandığını aktaran Erdoğan, bu mali kolaylıkların gerçekleşmiş ihalelere uygulanmasının ihale sonrası şartların değişmesi anlamına geleceğini ve ihale yolsuzluğu anlamı taşıyacağını belirtti. Tasarıda ÖİV'den indirim, roaming ve makineler arası iletişime getirilen istisnaların da yer aldığını bildiren Erdoğan, "Tasarı ile cep telefonu görüşmelerinden yüzde 25, sabit telefon görüşmelerinde yüzde 15 ve internet hizmetlerinde yüzde 5 olan ÖİV, yüzde 7.5 olarak tek oranda yeniden düzenlendi. Bu düzenleme GSM operatörleri ve Türk Telekom'a yapılan toplu bir kıyaktır" diye konuştu.

Sözcü Gazetesi - Mehtap ÖZCAN ERTÜRK, 7 Ekim 2017

olması ve bu hizmetlerin sürdürülebilirliğinin stratejik bir önem taşıması nedeniyle, bu özelleştirme ve serbestleştirme girişimlerinin üst kurullar aracılığıyla düzenlenmesi öngörülmüştür. Ne yazık ki Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) gibi Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) da alanın kamu yararına düzenlenmesinde yetersiz kalmaktadır. Bugüne kadar süreçte görünmektedir ki bu düzenleme kurumlarının çalışma alan ve hedefleri, sermayeye devredilen hizmetlerin toplumsal yarar yönünde düzenlenmesi değil, ilgili sektörde yer alan kamu ve özel sermayenin çalışmalarının sürdürülebilir olmasıdır. Bu durum da, özelleştirme süreci sonunda, işletim süreci bitecek ve yeniden devlet tekeline dönecek olan Türk Telekom'un, o sürece kadar ne durumda olacağına, gerekli yatırımlarla geliştirilmesi ve teknolojik yeniliklerle desteklenmesi konusunda nasıl bir politika uygulanacağına ve bu hizmetten yararlanan bireylerin iletişim hakkının nasıl sağlanacağına ilişkin kaygıları artırmaktadır.

Bu süreçte, bilgi ve iletişim alanında gerekli düzenlemeler yapılmadığından, meslektaşlarımız gibi vatandaşlarımız ve işletmeler de önemli sıkıntılar yaşamaktadır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) bağımsız ol(a)maması ve bazı alanlardaki yetersizliği, sektörün düzenlenmesinin önündeki en önemli engeldir. Bununla beraber, telekomünikasyon alanındaki Ar-Ge çalışmalarının gerektiği kadar desteklenmemesi, altyapıda her an gündeme gelen yeniliklerin takip edilerek gerekli yatırımların yapılmaması, bilgi toplumuna dönüşümde ülkemizin geri kalmasına neden olmuştur.

İletişim hakkının evrensel bir hak olarak toplumsal bir hizmet kategorisinde ele alınmaması, yurttaşlara hizmet kalitesinde düşüş ve pahalılık olarak yansırken, ülkemizin iletişim giderlerindeki açığının da gittikçe artmasına neden olmaktadır. Ayrıca telekomünikasyon alanındaki mühendislik faaliyetlerinin gerilemesine, Ar-Ge ve bilgiye dayalı faaliyetlerin azalmasına neden olan bu süreç, cihazların yanı sıra hizmetlerde de dışa bağımlılığı tetiklemiş ve bilgi toplumuna dönüşümde ülkemizin geri kalmasına neden olmuştur. BTK'nın raporlarına yansıyan pembe tablo, ne yazık ki ülke gerçeklerini yansıtmadığı gibi büyüyen rakamlar yalnızca sektör kârlılığına ilişkindir.

Mühendisler Ne Durumda ?

İyi yetişmiş mühendisimizi uluslararası sermayenin Türkiye'deki montajcısı pozisyonuna iten neoliberal gidişat, yurttaşlarımızın evrensel bilgi ve iletişim teknolojilerine ulaşmasını da zorlaştırmaktadır. Bu gidişatı tersine çevirmek ve bilgi ve iletişim teknolojisi yoksulluğuyla mücadele etmek için alandaki mühendis emeğini yükseltmek dışında bir seçeneğimiz bulunmamaktadır. Ülke geleceğinin ortak akılla şekillendirildiği, bir kısmı ülkemizden beyin göçüyle yurtdışına gitmek zorunda kalmış meslektaşlarımızın geliştirdiği çözümleri ve uygulamaları, yine yurtdışından almak yerine, kendi topraklarımızda üreteceğimiz bir gelecek için mesleki ve toplumsal mücadelemizi artırarak sürdürmek sorumluluğuyla karşı karşıyayız.

Türk Telekom'dan Doğan, Dolaylı ya da Doğrudan Borç Ne Kadar?

Fusun Nebil'in 29 Eylül 2017 günü turk-internet.com'da yer alan "Türk Telekom; Göz Göre Göre Gelen ÇİĞ" başlıklı yazısına göre Türk Telekom'un borcu yaklaşık 61 milyar TL. Nebil, Türk Telekom'un ortaklık durumunu ve toplam borcunu şöyle aktarıyor:

Türk Telekom'un ortaklık durumu:

Hazine Müsteşarlığı - 0,01 ile Altın Hisse Ojer Telekomünikasyon - 1,925 milyar TL ile % 55
Hazine Müsteşarlığı - 875 milyon TL ile % 25
Türkiye Varlık Fonu - 175 milyon TL ile % 5
Halka Açık - 525 milyon TL ile % 15

Nebil'e göre, "OTAŞ'ın 4,75 milyar \$ (yaklaşık 16,6 milyar TL) tutarındaki borcu, hisselerinin teminat verilmesi nedeniyle Türk Telekom'u da yakından ilgilendiriyor. Ama Türk Telekom'un kendi borcu da var. Bu yılın 6'ncı ay sonu bilançosuna bakıldığında, 6,7 milyar TL kısa vadeli ve 14,7 milyar TL uzun vadeli olmak üzere 21,4 milyar TL yükümlülükleri olduğu görülüyor. Bunun 11,1 milyar TL'si bankalara olan kredi borçları ve 3,5 milyar TL'si de ihraç edilmiş tahvil/bono türü borçlar olarak gözükmüyor. 3,1 milyar TL ise ilişkili olmayan taraflara ticari borçlar".

Nebil şöyle devam ediyor:

"Ama Türk Telekom dolayısıyla yükümlülüklerin bu kadar da olmadığı kaydediliyor. Lütfi Elvan'ın UDH Bakanlığı döneminde, OTAŞ'ın yeni alacağı borç için Hazinesinin garantisini istediği, Elvan'ın mücadele etmediği bu işlemin, Binali Yıldırım zamanında gerçekleştirildiği ve miktarının da 7 milyar \$ (24,5 milyar TL) civarında olduğu hala kulislere konuşulan bir spekülasyon.

Bunların tamamına bakıldığında, OTAŞ'ın şu 1 yıldır yüksek sesle konuşulan ve Türk Telekom hisselerinin rehin verildiği borcu 16 milyar TL civarında ve Türk Telekom'un bankalara, ticari borç ve tahvil cinsinden 19,7 milyar TL borcu var. Yani ortada toplam 35,7 milyar TL gibi bir borç rakamı gözükmüyor. Diğer yandan spekülasyonlar doğru ise OTAŞ üzerinden hazine garantili borç da ilave edilirse, neredeyse 61 milyar TL gibi bir rakam gözükmüyor.

Hükümetin bu son 7 milyar \$'lık hazine teminatına bir açıklama getirmesi gerekiyor ki, Türk Telekom'daki durumu gerçekten görebilelim. Çünkü bu şirket ülkenin önemli bir varlığı idi ve 2005 yılında 6,65 milyar \$'a % 55'i, binalarıyla satıldı. Bugün gelinen durumda eğer böylesine büyük borçlarla geri alınıyorsa, buna "el koymak" denilemez. Denilse denilse, "büyük beceriksizlik" denilebilir. Yani hükümet bugüne kadar Türk Telekom'un nereye gittiğini, borcun bu kadar büyüdüğünü görememi mi?

Üstelik binalar satıldı, üstelik bakırlar satıldı

Nebil yazısında, tek sorunun borçlar olmadığı, Türk Telekom bu duruma gelirken, telekomünikasyon sektörünün de, hem sayıca, hem de gelir anlamında küçüldüğünün altını çiziyor. Bu yorumunu da şu rakamlarla destekliyor:

"Özelleştirildiği 2005'de 9,8 Milyar TL ciro ve 2,8 milyar TL (o günkü kur ile 2,1 milyar \$) [1] kar elde eden Türk Telekom, Özelleştirmeden 11 yıl sonra 2016 yılını 16,1 milyar TL ciro ve 724 milyon TL zarar ile kapattı.

Kendileri her bir çeyrek sonucunu bir başka açıdan "rekor" diye anons etseler de, \$ bazında baktığımızda 11 yılda şirketin cirosu 7,3 milyar \$'dan, 5,3 milyar \$'a düşmüş.

(...)

Mobil taraftaki operatörü Avea, 2010 yılında, Vodafone ve Turkcell'in ara bağlantı fiyatları düşürülmesine rağmen, bugüne kadar kar etmiş değil."

Türk Telekom'un özelleştirilmesini, istihdam açısından da değerlendiren Nebil, "Devletteki İstihdamı Rahatlattı mı?" diye soruyor. Bu soruya yanıtı olumsuz olan Nebil yanıtını şöyle gerekçelendiriyor:

"Özelleştirilen firmanın elemanlarından sözleşmeli olanlar dışındakilerin çoğu devlete döndü. Bir ara bu rakamın 20 bin civarı olduğu söylendi. Türk Telekom özelleştirme öncesi 54 bin olan eleman sayısı, bugün 20 binin altında (grubun yani elemanları ile satın aldığı firmalarla birlikte Türk Telekom eleman sayısı faaliyet raporunda, 33,631 olarak veriliyor).

Sektör küçüldü demiştik. Bu sadece gelir olarak değil, yanısıra kaybolan şirketlerdeki kıymetli uzmanlar, uzmanlık alanlarını kullanamayacakları başka sektörlere geçtiler ya da yurtdışına gittiler. Hala da gidiyorlar. Hem de bilişim uzmanı kıtlığı varken."

Daha sonra sektörü alt yapı ve diğer açılardan da ayrıntılı olarak değerlendiren Nebil yazısını aşağıdaki tespitle tamamlıyor:

"Şirketler ya da devlet, kim yaparsa yapsın, "Telekom altyapısının mutlak mülkiyeti devlettedir". Devlet bir süreliğine --o da sadece işletmesi için-- özel şirketleri görevlendirebilir. Ama sonuç değişmez. TELEKOM ALTYAPISI STRATEJİKTİR ve DEVLETİNDİR..."

Yazının tamamı için bakınız:

<http://turk-internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=57279#.WdHt7c0Bgw4>

Acil Kamulaştırma

Son yıllarda yaşanan olaylar bir kere daha Telekomun acilen kamulaştırılması gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Bilindiği gibi, Türk Telekom'un işletme hakkını devir alan Oger Telekom da dahil olmak üzere Hariri ailesine ait şirketler finansal kriz içerisinde. Telekom'u rehin verdiği kredinin 290 milyon dolarlık taksitini ödeyemediği, Saudi Oger'in işçilerin sigortalarını dahi yatıramadığı, Arab Bank'ta hisse satışı yapmaya çalıştığı haberleri basında yer almaktadır.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın ve namuslu demokrat tüm meslektaşlarımızın yıllardır söyleyegeldiği, 'Kamu kurumlarının özel sektör tarafında daha iyi yönetileceği söyleminin ideolojik olduğu ve Telekom'un içinin boşaltılması riski bulunduğu'na ilişkin uyarıları, bugün ne yazık ki gerçekleşme arifesindedir. Türk Telekom'un teknolojik gelişmelere paralel olarak, tekel konumunda olduğu şebekeyi geliştirme görevini hakkıyla yerine getireceği mümkün görünmemektedir. Kamuya ait altyapıyı kullanan ve sözleşme süresi sonunda bu altyapıyı yeniden kamuya devretmesi gereken Türk Telekom'un mali yapısının bozulması, temel iletişim şebekesinin geleceği açısından yaşamsal risk yaratmaktadır. Özelleştirme sonrasında Türk Telekom'un Türkiye için gerekli şebeke altyapısı ihtiyacını karşılayamayacak duruma düşürülmesi, büyük bir kamu zararı yaratıldığı anlamına da gelmektedir. Hisselerin yüzde 15'inin halka açık olduğu da gözetilerek, hem küçük yatırımcıyı korumak hem de altyapı güvenliğini sağlamak ve kamu zararını önlemek için Oger Telekom'da

bulunan Türk Telekom hisseleri bir an önce kamulaştırılmalıdır.

Telekomünikasyon hizmeti tıpkı enerji, sağlık ve eğitim gibi bir kamu hizmetidir. Bu nedenle özellikle iletişim altyapısı kamunun denetiminde olmalıdır. Ülkemizin bilgi toplumuna dönüşümde geride kalmasının temel nedenlerinin irdelendiğinde, yeni bir telekomünikasyon politikasına ihtiyaç olduğu, bu politikanın da yeniden kamulaştırma programı içinde ele alınması gerektiği açıkça görülmektedir.

Nasıl Bir Kamusalılık ?

Bugün gerçek ve çağdaş bir kamusalılık anlayışına ve doğrudan bir vatandaş-devlet ilişki biçimine ihtiyaç bulunmaktadır. Özelleştirme politikaları çerçevesinde yeniden ve yeni bir kamusalılık anlayışı nasıl oluşturulabilir? Bugüne kadar kamu malı olarak bilinen ve artık çoğunluğu özel sektöre mülkiyet ya da işletme biçiminde devredilen kaynak ve zenginliklerimiz nasıl gerçek bir toplumsal mülkiyet haline getirilebilir? Halkın kendi kaynak ve zenginliklerine sahip çıkabilmesine ve halk yararına işletebilmesine uygun olanaklar nasıl yaratılabilir? Topraklarımızı, ormanlarımızı ve hatta suyumuzu kadar uzanan bu özelleştirme vebasını tamamen bertaraf edecek bir toplum modelini yaratmak mümkün müdür?

Bütün bu soruların hazır yanıtlarını bulmak bugünden yarına mümkün görünmemektedir. Ancak özelleştirme programıyla bizlere dayatılan bu yıkıma karşı yeni bir kamu mülkiyeti ve yönetimi konularının üzerinde tartışılması ve gerçekleştirilmeye girişilmesi mümkündür.

Önerilerimiz:

1. Tamamen halkın malı ve ülkenin zenginliği olan kamu kaynaklarını ve işletmelerini özelleştirme programından vazgeçilmeli, özelleştirilen işletmeler, şeffaf, sürdürülebilir ve katılımcı bir toplumsal anlayışla kamusallaştırılmalıdır.
2. Bu kurum ve işletmelere bugüne kadar yapılması zorunlu olduğu halde yapılmayan yatırımlar hesaplanarak acil bir yatırım ve üretim planının oluşturulması; üretimden, iş ve can güvenliğine, istihdamdan tüketime kadar bütün çalışma alanlarında yeni ve verimli teknolojiye yönelmeli ve bütün uygulamalar "Acil plan" dahilinde gerçekleştirilmelidir.
3. Bu acil planın oluşturulması ve uygulanması, üretim, tüketim ve dağıtımın denetlenmesi için özelleştirmeye konu olan kurum ya da hizmet bazında bir araya getirilecek tam bağımsız kurullar eliyle yürütülmelidir
4. Bağımsız Denetleme Kurulu;
  - Üretim bilimine sahip olan ve bilimi halkın yararı için bütün hayata taşıma amacını ilke edinen mühendis odalarının temsilcilerinden,

- İlde, ilçede ya da havzada, halkın seçtiği yerel yönetimlerin temsilcilerinden,
  - Yöredeki tüketici örgütlerinin ve ilgili demokratik kitle örgütlerinin temsilcilerinden,
  - Sektörde yer alan kamu kurul ve kuruluşların yetkililerinden oluşturulmalıdır.
5. İlgili alandaki bütün kuruluşların, servis sağlayıcıların altyapı ve Ar-Ge birimleri geliştirilmeli ve bütün birimler verimli ve üretken hale getirilmelidir.
  6. Siyasi iktidarlar, her planlama yılının öncesinde makro gereksinimleri bağımsız kurullarla birlikte değerlendirmeli, bu kurullardan oluşturulacak ihtiyaçlar ve yönelimler doğrultusunda açık şeffaf ve denetlenebilir bir planlamaya gitmelidir.

Somut durumları göz önünde tutulmak kaydıyla özelleştirilen ve özelleştirilmesi düşünülen tüm KİT'ler için önereceğimiz bu yapılanma, bir yanıyla yıllardır sermayenin çıkarları için zarara sokulan bu işletmelerin halkın yararına ve daha verimli olarak işletilmesini, denetimini ve geliştirilmesini sağlayacaktır. Diğer yandan ise her türlü değer ve zenginliği üretenleri, daha eşit, daha özgür ve daha güzel bir dünya için gelecekte yönetme bilinci ve alışkanlığı kazanmaya götürecektir.